

A SZÖLÖBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.Szerkesztő és kiadótulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

Lelkész és gondnok urak figyelmébe.

Azon vidékeken, ahol a boldogabb időben szőlészettel foglalkoztak, nemcsak a lakosság legfőbb jövedelmi forrását képezte a szőlészet, de legtöbb helyütt a plebániai jövedelmek lényeges részét tették ki.

Sőt a templomoknak, sok helyen még az iskoláknak is voltak szőlőjeik, melyek legtöbb esetben jótékonycélú hagyományokból származtak.

Több községben a szőlőjövödelmek igen lényeges összeget tettek ki, melyek a filloxera pusztítása által, mint egy tolvónásra szüntek meg.

A gazdák szőlőjeik felújítása iránt érdeklődnek: — de a templomi és plebániai szőlők felújítására kevés helyen gondolnak, holott a reconstruációhoz megkívántató alappal rendelkeznek.

Régebben volt szándékom az, hogy ezen kérdéssel foglalkozom; mivel azonban ez érdemben érkezett hozzám egy alább közlött levél, megragadom az alkaimat s úgy a levelet, mint válaszómat egész terjedelmében közlöm azon hitben, hogy kitűzött czélomnak használok.

Ajánlom az érdeklettek szives figyelmébe.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Kis községben lakom, ahol a templomnak két hold szőlője volt, melyet a filloxera két évvel ezelőtt elpusztított s így templomunk igen szép jövedelemtől esett el.

Hasonlóképen tönkre tette a filloxera a plebánia jövedelméhez tartozó 2¹/₂ hold szőlőt is; s így nemcsak a házi szükségletre megkívántató bort kell pénzért beszereznem, de az évenként felmaradt borért nyert elég szép összeg pénztől is elestem.

A templomnak valamint a plebániának is nagyobb összeg kamatozó tőkéje van, mely kegyes adományokból gyűlt egybe, s oly természetű

hagyományok, melyek a szőlőterület beállítására fordíthatók anélkül, hogy ezen tény, a jó szivű hagyományozók végakaratóval ellentétbe jönné.

Azért, hogy a templom, valamint a plebánia jövedelmét fokozhassam, de azért is, hogy községemben a szőlők felújításánál jó példával járjak elő, így a kenyérkereset és jövedelem nélkül maradt községem lakosait a szőlők felújítására buzdítsam, azon gondolat érlelődött meg bennem, hogy egyházmegyei felsőbb hatósággal tervem bejelentem, és engedélyt kérek arra, hogy a tőkéből megfelelő összeget a szőlők rekonstruálására fordíthassak.

Beterjesztett kérvényemre azon válasz jött, hogy a tervbevevett rekonstruációra vonatkozólag egy a teljes kiadást, valamint remélhető jövedelmet felőle részletes tervet készítessek, s azt a továbbiak végett mielőbb terjesszem fel.

Községemben a lakosság kétségbeesve áll szőlőföldje előtt, s egyáltalában nincs bizalma az új szőlőkultúrához, s mivel azzal nem foglalkoznak, nem is értenek hozzá.

Van ugyan egy pár munkás, aki a közel vidéken az ojtások különböző neveit ellette, valami keveset ért is hozzá; de nem rendelkeznek annyi szakértelemmel, hogy egy tábla szőlő felújításához felsőbb hatóságom által elfogadható tervezetet készítsenek.

Mint három éves előfizetője b. lapjának veszek hatóságot magának arra, hogy megkeressem tekintetességedet és kérjem: sziveskedjék habár költségemre is egy 1000 □-öl területnek ojtvány-szőlővel leendő betelepítésére vonatkozó részletes kimerítő szakvéleményt készíteni, s azt nekem számla mellett beküldeni.

Avagy az ügy érdekében helyesnek találom, ha egy ily szakvéleményt b. lapjában tenne közvé, mert számos lelkész társam van, aki annak hasonló czéllal hasznát venné.

A midőn erre kérem, egyszersmind szabad legyen remélnem, ha egyházmegyei felsőbb hatóságom a rekonstruációba beleegyezését adja, miszerint a kivitelnél becses tanácsát ne csak a fő, de az apróbb részletekben is esetről-esetre kikérhessem, hogy így, mint e téren járatlan ember az engedélyezett összeget hasznosan használhassam fel.

Mely kérésem után maradtam

Dr. Sz. G.

esp.-plebános.

Válasz.

Hozzám intézett kérdésére először is azt jegyzem meg, hogy aki egy alapos elfogadható szakvéleményt akar készíteni, annak ösmernie kell a talajt, a fekvést, a munkás és egyéb viszonyokat.

Ennek hiányában egy ön által bemutatható rendszeres tervet nem adhatok.

Hogy azonban a hozzám fűzött bizalmának és megkeresésének megfeleljenek: egy általam, a gyöngyösi alsó plebánia vezetője megkeresésére készített, az egri érsekséghez beterjesztett szakvéleményt mutatok be, melyet alapul igen jól használhat, s körültekintéssel a helyi

viszonyokhoz mérten, kevés szakértelemmel is saját viszonyaikra alkalmasan átalakíthatja.

Ha azután a szőlők reconstruálására az engedély megadatik, s a további teendők betanítása végett levelében felkeres: a szükséges átmutatásokat esetleg kis lapomban megadom azon czélból, hogy esetleg azt mások, kik hasonló körülmények között vannak, szintén megfigyelhessék. De díjazásról hallani sem akarok.

A szakvélemény így szól:

Szakvélemény

a gyöngyösi Alsó-plebánia kezelése alatt álló, Gyöngyös-Püspöki határában levő szőlőföldről.

A terület 1224 □-öl. fekszik Gyöngyös-Püspöki községtől délnyugatra, részben meneteles emelkedett helyen.

Talaja felülről vöröses-barna, alatta vöröses-sárgás nyirok. Mérszentes, s így az amerikai szőlőfajok tenyésztésére alkalmas. Miután pedig az amerikai szőlővesszőkön az ojtás sikeres: az új szőlőkultúrára alkalmas. Különösen alkalmassá teszi emelkedett, fagymentes fekvése, valamint délkeletnek néző állása, hol a szőlő beérése biztosítva van.

A nevezett szőlőterület betelepítése következő összegeket vesz igénybe:

I. a) Az 1224 □-öl terület megfordítása á 8 kr., kerül összesen	97 frt 92 kr.
b) 1224 □-öl egyenlő 4316 [] méterrel, ha az ültetés 1 [] méter távolságra eszközöltetik, ami a nevezett helyen teljesen rendes méret, akkor a terü- let beültetéséhez kell 4316 szál vessző. De tekintettel arra, hogy az első ültetés után hiány marad, mely- nek foltozása czéljából egyidejűleg iskola is állítandó be, kell összesen 5500 szál vessző ennek ezre 8 frt =	44 " — "
c) A fordított föld elegyengetése s a területnek sima vesszővel való beültetéséhez kell 12 napszám 1 frt 20 krral	14 " 40 "
d) Az első évi általános munka	20 " — "
II. A m á s o d i k é v :	
a) A hiányok foltozásához gyökeres vessző van az oskolában, a befoltozáshoz kell 5 napszám 1 frt 20 krral	6 " — "
b) A jól megerősödött alanyvesszők most már éköjtással beoajthatók, az elültetett 4316 szálból meg- eredő rész 3237 szál; ebből oajtható rész 2428 szál, miután egy munkás egy munka-nap alatt beoajt 80-110 darabot, a napszám 1 frt 20 1 frt 40 krral véve, hozzászámítva a pamutot együtt kitesz	35 " — "
c) az éköjtáshoz nemes gally beszerzésére szük- séges	10 " — "

d) A 4316 tőhöz kell ugyanannyi karó fenyőszál, ezre 10 frt 50 kr. ez kitesz	45 frt 34 kr.
e) Kátrány a karók bevonásához	4 " — "
f) Napszámos a karók bekátrányozásához 3, á 1frt	3 " — "
g) A karóknak a szőlőhöz való szállítása s ott a szőlőbe való behordása a karóknak beveréséhez kell egy kocsifuvar 1 frt, napszámos 10 napszám á 1 frt	11 " — "
h) Az ojtványok gyökereztetéséhez 8 napszám	8 " — "
i) Sankgödörök, árkok tisztogatása	5 " — "
j) Évi átlagos munkáltatás	30 " — "
k) 30 szekér trágya beszerzése s á szőlőhöz való szállítása, mivel közel van á 1 frt 50 kr.	45 " — "
l) A szőlőbe való behordás és szétterigetés, tekintettel arra, hogy a szőlő hosszú, kell 20 gyermek á 50 kr = 10 frt, 6 ember 80 kr = 4 frt 80 kr	14 " 80 "

III. Harmadik évben:

a) A hiányzó ék-ajtások és zöld-ajtások eszközlésére	20 " — "
b) Tisztogatása a zöld-ajtásoknak	4 " — "
c) Sankgödörök tisztogatása és földelés	5 " — "
d) évi átlagos munkára és köt-anyagokra	40 " — "

VI. Negyedik évben:

Miután ez évben sőt még később is kell a hiányokat pótolni s ojtani, ez azonban már az évi átlagos munkához veendő, s így az 1224 □-öl területű szőlő egy évi összes munkájára, beleszámítva a kötanyagokat, szóval mindent, kell

	65 " — "
--	----------

A szüretelési költséget a szőlő törkölyének bevétele fedezi, tehát e czímen semmi sem veendő fel

Az összes kiadás: 527 frt 46 kr.

Előre nem látható költségek, ilyenek az esetleges nagy szárazság idején az ültetések öntözése, esetlegesen az ültetések felette silány eredése, valamint az ojtásoknak esetleg rossz eredése, hogy a kiadásai összegek minden körülmények között elégségesek legyenek, az 527 frt 46 kr. 600 azaz hatszáz forintra kikerekítendő.

Ezzel szemben a jövedelem a következő:

Első évi bevétel semmi.

Második évi bevétel semmi.

Harmadik évben terem 5 hektoliter bort á 16 frt 80 frt.

Negyedik évben 8 hectolitert, á 16 frt 128 "

Ötödik és folytatólagos években 24—40 hektoliter, közép-számitás szerint 30—32 hectoliter á 16 frt 480—512 "

Miután pedig az évi kiadás tíz évig átlag lesz 60 frt: tíz év után pedig újból kell trágyázni, és most már erősebb trágyázásra van szükség, mely 80 frtra tehető, melynek egy tizedrésze az évi kiadás-hoz véve lesz évenként a kiadás 68 forint, melyet levonva az évi

átlagos jövedelem 480—512 frtból lesz az évi nettó jövedelem 412—444 frt mondjuk kerekszám 425 forint azaz négyszázhuszonöt forint.

Lehet, hogy évek multával a borok ára alábbszáll, de ezzel szemben hosszú éveken át jóval magasabb lesz, s így ez egymást kiegyenlíti. Amennyiben pedig ki nem egyenlitené azon körülmény, hogy az idősebb megerősödött tőkék dusabban teremnek és jobb bort adnak, határozottan kiegyenlíti.

Amennyiben pedig a jelenlegi állapotban 1224 □-öl földterelete alig hozhat 20 forintnál több bérleti jövedelmet, házilag kezelve jó esetben felmehet 30 frtra, a szőlővel leendő beültetés után következő jövedelem áll.

A szőlő beültetése kerül 600 frtba a negyedik év végén, mivel pedig a harmadik évi jövedelem 80 frt, a negyedik évi jövedelem 128 frt, összesen 208 frt, mely a befektetett 600 frtból levonandó lévén, törzsbefektetésként marad 392 kikerekítve 400 frt.

A befektetett 400 frt 6 %-tólíja évenként 24 frt, a föld jelenlegi jövedelme 30 frt, mint legmagasabb összeget véve az összes 54 frttal szemben lesz a szőlő évi nettó jövedelme, mint fönnebb említém 425 frt, tehát több 371 frttal; — s így ezek alapján a föld területnek szőlővé leendő átalakítása előnyösnek igazoltatik.

Tekintettel pedig a terület fekvésére, a talaj és egyéb viszonyokra azt ajánlom, hogy a nevezett terület fehérbor szőlőfajokkal, Mustos fehér és Olaszrizlinggel ojtassék, alanyul pedig a Ripária fajok használtassanak. A fordítás ez év őszén eszközöltessék, s ha eléggé nedves ősz és tél leend, jövő év tavaszán beültetessék.

Gyöngyös, 1894. augusztus hó 3-án.

Csomor Kálmán,
a „Szőlőben“ szaklap szerkesztője.

A parafa és raffia.

Mikor a kézben ojtást ezelőtt 7—8 évvel eszközölni kezdtünk, egész vakon haladtunk.

Részint a lapok, részint egyes vándor-tanárok útján eljutott hozzánk a hír, hogy két simavessző összeajtásából egy testet képező ojtványt lehet előállítani.

Eleinte egész lehetetlennek találtuk, hogy egy simavessző gyökeret hajtson és összeforrjon.

Azt is beszélgették, hogy az ilyen ojtások télen által, midőn a munka szünetel, a melegszobában készíthetők.

Elmondották, hogy rézgálicz oldatba áztatott raffiával kell kötni az ojtást, hogy homokba kell rakni s tavasszal, ha a föld fölmelegedett lehet oskolába kiültetni.

Szépen szót fogadtunk; hozzáfogtunk ojtani február hó közepén; a beojtott vesszőket a pinczébe nedves homokba raktuk s elképedve

láttuk, hogy mikor iskolába ültetés végett a homokból kiszedtük: a raffia szétrohadva volt s az ojtvány szét esett.

Igy tanultunk a magunk kárán. — A reá következő évben kerestünk kutattunk olyan anyag iránt, mely a homokba nem rohad el, s az ojtványt együtt tartja. Ezt a spárgában láttuk megtalálni. Csalódtunk! Ez még kevésbé állott ellent a rohadásnak.

Okulva kárunkon, most már a spárgát viaszszal kentük be. Ez jobban ellen állt a rohadásnak, de még mindig nem volt az, amit kerestünk.

Hozzá folyamodtunk a marhabélhez; a raffiával bekötött ojtványt marhabéllel csavartuk be és ezt vékony, puhított rézdróttal erősítettük reá. Az eredmény a lehető legrosszabb volt. A bél a földben feloldódott; a zsiros részek a metszlapok közé jutottak, — s miután a héjak közé idegen réteg vonult, a forradás bekövetkezését lehetetlené tette.

Megkísérlettük az ojtványt az összekötés után viaszszal bekenni: ez sem adta meg a sikert.

Ezután jött a parafadugó eszméje.

Előbb a sörházban szedtünk össze sörösüvegbe való dugókat, melyeket azután kettévágva, abban lyukat vájva alkalmaztunk az ojtványra.

Az élelmesebb emberek találtak is ki tarkábbnál-tarkább csudabogár gépeket, de már ez mind nevetséges. Éppen úgy a sutyba szorultak az egyedül boldogító ojtógépek, mint ahogy feltalálójaik jó pénzért égis dícsérték. Ezek már mind elmultak.

A parafadugók azonban legjobban megfeleltek a célnak. Bár milyen korán lettek ojtva, s bár mennyé ideig voltak a nedves homokban: teljesen megfeleltek a várakozásnak.

Ekkor azután a sörösüvegek dugóit kiszorították a kész ketté vágott furott olésó dugók. S ma ott vagyunk, hogy tudjuk, miszerint ha bármily korán ojtunk, nem esik szét

Tehát aki február, márczius hónapban akar ojtani, szóval, ha az ojtást kirakás előtt egyideig a nedves homokban akarja tartani: a parafadugót, nem nélkülözheti. Ellenben, ha az ojtást készítése után azonnal állandó helyére rakja ki: a parafára n i n e s e n s z ü k s é g. Akkor elég az egyszerű raffia is, melyet semmivel sem kell páczolni.

Míg a parafa drágább volt, használtunk fehér hárászt, s miután a szörből készült köteg a nedves homokban nem rohadt szét: az is eléggé megfelelt a hozzá fűzött reményeknek.

A legutóbbi napokban egy valaki a hárász sikertelenségét akarta kimutatni azzal, hogy kevesebb ojtvány eredt meg, mint a raffiával. Mosolyogtunk felette, hiszen mi a hárásztól nem azt vártuk, hogy tőle az ojtvány összeforradjon, csak azt, miszerint idő előtt ojtatván: a nedves homokban és addig míg szükség van reá együtt tartsa. Ennek pedig megfelel.

A parafa ojtványának még egy előnye van, az hogy az ezzel bekötött ojtvány a nemes része nem igen hajthat gyökereket.

Ez pedig igen nagy előny! Mivel pedig a parafa olesó, a két-háromszori gyökerezést legtöbb esetben kizárja, — mivel a parafa két évben is használható: ha az ojtványok akkor készítettnek, mikor még azokat kirakni nem lehet, igen alkalmas eszköz a sikerhez.

Ha azonban későn akkor ojtunk, midőn már a föld által melegedett és kirakható, akkor nincsen szükség a parafára.

Abonyi.

Az új betegség.

Lapunk múlt évi számában azt mondtuk, hogy hazánkban a Gomosa bacillaire betegség sehol sem jelentkezett.

Mint a „Köztelek” című gazdasági lap január hó 12-én 4-dik számában olvasható, a Gomosa bacillaire a múlt évben már jelentkezett, sőt kártékony hatása félreismerhetlenül bebizonyult.

A betegség még a múlt év okt. havában lett a miniszteriumba bejelentve. Mivel azonban a kiküldött szakférfiak a betegséget megállapítani határozottan nem tudták, mindaddig tartózkodtak a nyilvánossá tétellel, míg a betegség neve meg nem állapított.

Az eset a következő:

Wolf Lipót és fiai kis-mártoni lakosok borkereskedők, az 1892-ik év tavaszán az osztrák kormány közvetítése folytán hozattak Franciaországból Etienne, Courty, saint-georges-i vesszőkereskedőtől 1000 Ripária portális, 400 Rupesztris martin; 100 Rupesztris monticola és 500 szál Solonis szőlővesszőt s azt a ruszti határban levő szőlőterületre elültették.

Az 1892-ik évben ekként beültetett vesszők igen szépen megereedtek, rajtuk a betegségnek egész augusztus hóig semmi nyoma sem jelentkezett.

Augusztus hó végén azután a szőlőfelügyelő azt vette észre, hogy egyik tőke hajtása 2—3 nap alatt teljesen elszáradt, melyet tüstént kivágatott és elégettetett. A többi egészséges tőkét pedig 1/2 méternyi magasságig vasgálicz oldattal bekenette.

Ámde a bekenés mit sem használt; mert nap-nap után vesztek el a tőkék, melyeket azután mindig kivágatott és elégettetett.

Midőn az ösmeretlen betegség ily káros föllépését látta: több tőkét küldött Kloszteneuburgba, hol azonban a betegséget föl nem ösmerték.

A betegség oly rohamosan fejlődött, hogy 1893. évben mintegy 100 db Rupesztris martin tőkét tett tönkre.

Az 1894. év tavaszán a megtámadott Rupesztris martin tőkét Rupesztris monticolával ojtatta be, mely azonban alig adott valami sikert; kevés fogamzott meg. Az elmaradt ojtások alanyaiból azután silány gyenge hajtások törtek elő, melyek később megfeketedtek.

A megeredt ojtványok igen szépen hajtottak, s bár kén és mézpor keverékkel háromszor hintettek be: őszre mégis ezek is megbetegedtek.

Ekkor a múlt év október havában a szőlőkezelő Kóber jelentést tett a földmívelési kormányhoz.

A betegség megvizsgálására Dr. Horváth Géza, Dr. Mágócsi, Dietz Sándor és Linhart György a m.-óvári m. k. gazdasági akadémia tanára jelentek meg, akik azt részletesen megvizsgálván az elért eredményről Linhart György ur akképen nyilatkozik.

„A beteg Rupesztris martin tábláról megindultunk a szomszédos táblákat megvizsgálni, de ezek szép fejlődésben voltak s a betegségnek semmi nyomát sem mutatták, csupán a Rupesztris montikola táblán, valamint a Szolonis táblán volt egy-egy véletlenül e táblákra kerül gyenge Rupesztris martin töke, amelyek azonban a leirt betegség változást nem mutatták.

A Kóber vezetése alatti s dicséretes goddal kezelt szőlőtelep, hol a betegség kiütött, a rajzban kitüntetett berendezéssel bir.

Habár a betegséget, a helyszini szemle alkalmával nem lehetett megállapítanunk, látva a Rupesztris Martin táblán végbement pusztítást s betegséget, daczára, hogy az csak kis területre szoritkozott, veszélyesnek kellett tartanunk, miért is a földmívelésügyi miniszter a Kóber kezelése alatti ruszti szőlőtelepre a zárt rendelte el, a telepet hatósági felügyelet alá helyezte s elrendelte egyszersmind az egész Rupesztrisz Martin tábla kiirtását.

A földfölötti részek levágattak és elégettettek, továbbá minden töke gyökérzetére 120 gr. szénkéneg (a töke körül 4 lyukba 30—30 gr.) fecskendeztetett. A szénkénegezés után 8 napra a tábla talaja átforgattatott s ekkor a gyökerek gondosan kiszedettek s elégettettek, valemint a karók tüzőn megperzseltettek.

Tehát megtétetett minden lehető intézkedés arra, hogy a baj tovább ne terjedjen. Az irtás hatósági felügyelet alatt ment végbe, s alulírott Horváth Géza drral november hó 6-án másodizben megjelentünk, hogy az irtás alatti területet felülvizsgáljuk

A beteg tőkéből néhányat, megfelelő elővigyázat mellett magammal vittem Magyar-Ovárra, a szükséges laboratóriumi vizsgálat végett; melyek eredménye — ez alkalommal csak röviden összefoglalva — a következő:

Górcsói metszetben feltűnik az edények nagy átmérője s az, hogy az edényekben igen sok thylla vehető észre. (Thylláknak oly sejteket nevezünk, melyek az edények oldalán a szomszédos parenchym szövetből azokba behatolnak.) Az edények sokszor sárgás gummiumű anyaggal vannak kitöltve s úgy tetszik, mintha ez a gumminemű anyag a thyllák szétbomlásából keletkeznék. A gummianyag azonban nemcsak az edényekben, hanem a fatest összes szöveteiben, továbbá a háncsban, a kéregben, valamint a bélszövetek sejtjeiben található. A metszeteket vizsgálva, azt a benyomást nyeri az ember, hogy a

sejtek elhalása a fatestből indul ki s hogy később hal el a kambium, a hánscs és a kéreg.

A gummianyagban, habár nem mindig, de gyakran találtam baktériumokat; részint nyugvásban, részint élénk mozgásban. Többszöri mérésnél a baktériumok hosszát 0·001—0·0018 és 0·002 millim.-nek, szélességét rendszeren 0·0005 millim.-nek találtam.

A mal nero nevű betegséget Baccarini olasz mikologus tanulmányozta s ezt leírta egy kitűnő, rajzokkal illusztrált munkában. Ha a ruszti beteg hajtások görcsöi metszetét összehasonlítom e munkában talált mal neróban szenvedő hajtások metszeteivel, úgy ezek egészen hasonlóak, valamint hasonlóak Baccarini baktériumai az általam talált baktériumokkal, melyekkel méreteik is megegyeznek. A két betegség külső tüneteiben is sok a hasonlóság, de eltérés is van s a főeltérés az, hogy a ruszti beteg tőkék levelein semmi kóros elváltozást — eltorzulást, foltosodást, feketedést — nem találtunk, a mi pedig Baccarini szerint a mal neronál előfordul és jellemező.

Prillieux a gommose baczillaireről szóló dolgozatához rajzokat nem mellékel, de leírása után a beteg hajtások szöveteinek elváltozása szintén megegyez a ruszti betegséggel, s a betegség külső jelentkezésében megegyező a két betegségnél a gyökérhajtások gyakorisága.

Mivel Prillieux a gommose baczillairét a mal neróval azonosnak tartja, daczára a két betegség külső jelentkezésben található némi eltéréseknek, vizsgálataim alapján én is valószínűnek tartom, hogy e három betegség: a gommose, a mal nero és a ruszti betegség azonosak (mindenütt a baktériumos mézga, a nagyszámú thyllaképződés,) s hogy a betegség külső jelentkezésében beálló különbségeket különböző körülmények (más talaj-éghajlati viszonyok, a szőlőfaj és fajta különbsége) okozzák.

Mert az ilyen betegségnél nehéz kétséget kizárólag megállapítani a betegség azonosságát anélkül, hogy azt összehasonlítani lenne alkalmunk. Kértem Horváth Géza dr.-t, hogy a miniszter utján szerezzen be Franciaországból gommose baczillaireban szenvedő tőkéket. Meg is érkezett 3 ilyen töke, még pedig Var départementből, a betegség fészkeből. Amint a tőkéket megkaptam s a ruszti beteg tőkékkel összehasonlító vizsgálat alá vettem: kétségtelenül kitűnt, hogy a Franciaországból kapott tőkék betegsége, azonos a ruszti tőkék betegségével. Hogyha tehát a Var départementből származó tőkék betegsége a gommose baczellaire, úgy a ruszti tőkéké is az.

Vizsgálataimat megerősíti az is, hogy Delacroix, Prillieux segédje a neki küldött ruszti beteg vesszők betegségét (mint azt Horváth Géza dr. tudatta velem) szintén gommose baczillairenek határozta meg.

Hogy a talált baktérium csakugyan okozója-e e betegségnek? erre nézve, mivel a betegséget különböző fejlődési stádiumban nem vizsgálhattam, véleményt nem mondhatok, valamint nem mondhatok határozott véleményt a betegség veszélyessége fölött sem. Ruszton

nem jelentkezett veszélyesen eddig (habár kis területen nagy kárt tett) azért, mert nem terjedt. De lehet, hogy ez a nem terjedés csak látszólagos, mert a beteg tőkék hirtelen kipusztulása megengedi e feltevést, hogy a betegség hosszabb ideig, talán egy-két évig is lappang.

A magam részéről a jövőre nézve a következőket tartom szükségesnek:

1-ször a ruszti és a környékbeli szőlők folytonos szemmel tartását a vegetáció ideje alatt, tehát gyakori szakértői szemlét, mert habár a betegséget lehetőség határáig irtottuk, nem tudhatni, nincsenek-e itt tőkék már inficiálva? Természetes, hogy a beteg telepre a zár tovább is fentartandó.

2-szor szükségesnek tartanám a tavasz, illetve a nyár folyamán szakértők kiküldését Franczi- és Olaszországba, a mal nero illetve a gomose bacillaire tanulmányozása végett, megállapítandó különösen a betegség mivoltát. Eddig, a vegetáció szünetelése alatt ily kiküldetés hiábavaló lett volna.

3-szor szükségesnek tartom a vesszőbehozatali tilatom fentartását mindaddig, míg a betegség lényege, főleg veszélyessége kétségen kívül tisztázva nincs. Mert tény, hogy Ruszton a betegség a Franciaországból hozott tőkéket támadta meg s mi nem engedhetjük meg, hogy a betegség az országban az inficiált vidékek vesszőivel tudatosan széthurezolhassák.⁴

Ezek szerint a Gomosa bacillaire betegség Ruszton konstata-
tatott.

Hogy olvasóink szőlőiket figyelemmel kísérhessék a betegség
főllépését, lefolyását a következőben ösmertetjük.

A megtámadott szőlőtábla humus homok, benne Rupeztris-mar-
tin és Rupeztris-montikola van ültetve és ojtva.

A terület 600 □ méter. A tőkék egymástól 1.5 m. sor és
ugyanolyan töketávolságra vannak ültetve.

A betegség jelentkezése, a hajtások gyors hervadásában lahajlá-
sában nyilvánul. Ha azután az ilyen tőkét vizsgálat alá vesszük, úgy
találjuk, hogy azok hajtásai sárgás, részben feketebe törnek át; szó-
val a hajtásnak nincs meg a kellő üde zöld színe, hanem sárga
fekete-tarkával szakadozott.

Ha ilyen töke találkoznék a szőlőben, azonnal ki kell vágni és
megégetni; valamint figyelemmel kell kísérni a szomszédos tőkétet,
s ha betegség legkisebb jelei mutatkoznának, azok azonnal kiirtandók
és megégetendők.

Kiirtandók és megégetendők, mert a nevezett betegség gyógy-
szerét nem ösmertjük. A fent jelzett beteg tőkétet vasgálicz oldattal
bekenték, kén és mészpor vegyülekkel hajtásait leveleit behintették,
minde z a z o n b a n é p p e n s e m m i t h a s z n á l t.

Ezen újabb betegség leverőleg hat az új szőlőkulturára, mert
ha oltványainkat e betegség megtámadja, s az ellen védekezni nem
tudunk: akkor a második nagy krízis alatt legtöbb

szőlész kezébe veszi a vándor, vagy helyesebben a koldus botot.

Mindezek mellett az a legnevezetesebb, hogy a francia szakferfiak fennen hirdetik, hogy Gomosa baczillaire nem létezik, káros hatása nem jelentkezik.

Magu Richter hirneves francia szőlész azt állítja, hogy a Gomosa baczillaire csak a bajt kereső emberek agyában létezik. S mindezzel szemben a Ruszton felütött betegségre megállapítják, hogy az Gommosa baczillaire.

Miután a jelentkezett pusztítás a károsodást egész rémképében tünteti fel, megáll a gondolkozó ész és azt kérdi: igazuk van-e azoknak, akik azt állítják, hogy Gommosa baczillaire nem létezik s károsodása sem?... Avagy vakmerő játékot űznek velünk elpusztult, vagy onárból következett szőlészekkel azért, hogy vesszőjüket értékesíthessék.

Avagy talán magának a Rupesztrisnek volna ezen betegség a sajátsága; mert Ruszton is, dacára hogy a Rupesztris beteg szőlőtáblák mellett Ripária, Othello vesszők vannak ültetve: azokon a pusztítás éppen semmi jele sem látható.

Sőt egy közvetlen közelében levő Szolonis táblában elvértve került egy Rupesztris töke; s míg a Szolonis, Ripária és Othello teljesen épek, addig ez az egyetlen oda vetődött Rupesztrisen is ugyanazon betegségek jelentkeznek.

Ki tud most már ebből kiigazoni?!...

Mindenesetre várakozó állást kell elfoglalnunk és a fentebbiek szerint egyelőre tartózkodunk attól, hogy Rusztról bárminő vesszőt hozassunk, és hogy a Rupesztris ültetéstől tartózkodjunk. Szóval ösmeretlen kezeztől vesszőt ne vásároljunk.

Mi mint szőlészek nem politizálunk, s így a kormányt tervszerűen nem támadhatjuk. Sőt elösmerjük, hogy ami a pénzbeli és vesszőbeli segélyt illeti eléggé adakozó; — de a szellemi segélyről ezt nem mondhatjuk.

Hogy miért? fukarkodnak-e vele, vagy nem rendelkeznek: nem tudjuk. De eddig vajmi keveset köszönhetünk a kormány szellemi támogatásának.

Egész bátran kimerem mondani, hogy amennyire haladtunk: a magunk kárán tanultuk meg.

Kárt azonban eleget tapasztaltunk. Ilyen volt az, hogy a gyakorlati munkálkodás és kísérletek hiányában, ha az egyik hivatalos szakközeg valamit felfogott: azt a hir szárnyán vitte az országba.

Ha kell többet, de most csak egy párt említek meg.

Egyszerre nagy hü-hó mellett lett hirdetve a York-Madairé!

York-Madairé!... York-Madairé! hangzott legtöbb hivatott ajakról!... S ime egy pár év, azután a York-Madairé

egy hitvány, rongy fajnak bizonyult, és ma is az.

Állok szavamnak!

Máskor nagy dobbal hirdették, hogy ki az Othellóval! Egész tisztelettel meghívom itt a nyilvánosság előtt az állam bármely jeles szakközegét, hogy nézze meg az én 10 éves Othellómat... Izlelje meg az utolsó évi mellékiz nélküli vörös bórómat...

Azután támadjon meg ha nem igaz, vagy adja be a derekát, s ne piszkolja ok nélkül azt az áldott jó faj szőlőt, mely alkalmas talajban áldás; mert kevés pénzzel beállítható s jövedelmet, nagy jövedelmet hoz; sőt ha tiz év után most már elvészése is következne, akkor is megfizette már a magáét, egész bátran ültethetnék újat.

Most meg fennen hirdetik, hogy csak a portalis az üdvözítő! Ez sem igaz, mert igaz, hogy dusabb vegetációja van mint a többi ripáriának, de az is igaz, hogy az egy apróbb levelű riparia kivételével, ha a talaj nem meszes: mind jó. Ez az igaz!...

S végre azt kérdem én: hogy lehetett megtörténni annak, miszerint Ruszton a betegség már 1892. évben felütötte magát, az 1893. és 1894. évben pusztított még sem vett tudomást arról a kormány?...

Hát nincsen a ruszti vidék a vándor tanítók vagy felügyelők kerületébe beosztva?

Ha igen, hát megtörténhet az, hogy egy oly vidéket a hol a rekonstrukció oly mérvet ölt, fel sem keresi?? Vagy felkeresi: nem érdeklődik az ott jelentkező dolgok iránt?

Csak az a mentség lehetne: ha a megjelent felügyelő előtt a bajt eltitkolták volna, de ez alig lehet, hiszen a beteg tőkétet Klosterneuburgba is beküldötték.

Hát nem szomorú dolog-e az, hogy egy szőlész 3 éven át van magára hagyva; küzd az előtte ösmeretlen bajjal; s küzdene még három évig s a betegség terjesztetnék tovább, ha az illető maga nem tesz jelentést. Ez bizony nem volt valami lelkiismeretes kötelesség teljesítése. Kétségbeejtő gondosság ez, melylyel minket itt szőlészeket illetnek.

Meg vannak a jól dotált közegek; meg teszik azt is, hogy ha egy szerény szőlész saját tapasztalatait közzétenni bátorodik, akkor azután a tudományosság, melynek egise alatt Ruszton ilyen történhetik, neki ront és gunytárgyává teszi a la Biró Géza borsodmegyei gazdasági egyesület titkárárt.

No hát jól van uraim! ha önök és senki más: akkor aztán tanítanak bennünket okosan és védjenek, ovjanak bennünket; de ha azután felügyeletük, tudományuk megbicsaklik, védelmük szerencsétlenséget bajt szül, a la Ruszt: akkor azután ne esudálkozzanak, ha felkiáltunk: ments meg uram bennünket az ilyen gondozástól és védelemtől.

A magyar kormánynak pedig egész joggal és egész bátren oda mondjuk, hogy ne csak azon törje a fejét, hogy miként lehet a plusz emelésére a szőlészen: a regále után még bört találni... De azon is, hogy szakközegek szerezzenek oly üsmereket, hogy a szőlészet napja ne mindig Franciaországból keljen fel, s hogy szőlészetünk igazán és alaposan meg legyen védve; s így a végképen elszegényedett szőlészek befektetett krajezárai felett atyai-
lag örködjének, s minden károsodástól lehetőleg ovják meg.

A szőlők vissza kurtítása.

Megengedi tek. Szerkesztő ur, hogy b. lapja mult évi 11. számában megjelent „Válasz Mezey Pál urnak“ czimű dolgozatra vonatkozólag szerény nézetemet én is megtehessem. Tszem ezt azon oknál fogva; mert ezen fontos szőlészeti munka, ugy látszik, még mindig egyéni nézetek hatalma alatt áll, pedig a mai viszonyok között van arra szükségünk, hogy mindent igyekezzünk tudományos alapon a legzeleszerűbben végezni s végzett munkánk czélját okadatolni.

A fentebb említett közleményben Abonyi Erneszt ur a következőket mondja: „A homoki szőlőkben most, midőn a phylloxera uralkodik, a szálvesszős műveletről szó sem lehet. — Ezen oknál fogva ott a csapos művelet foglalhat helyet és így nincsen ok a felett aggódni, hogy a vessző lónaljai kihajtanak, mert azok csakis felülről hajtanak ki!!!? Ott, azaz alulról, a hol a jövő évi termést várjuk nem hajt ki. — Azért tehát, ha a hajtások tulmagasra futnának egészen bátran vissza törhetők. — Nincsen máskép az ojtásoknál sem stb. stb. (!)

Ezen fentebb elmondottakra nézve én a következőket tapasztaltam és tanultam; de meg minden eddig megjelent tudományos munkából olvastam is, szabadjon nékem azt alább elmondani:

Minden művelet mód — legyen az csapos avagy szálvesszős — alapjában jövedelmező csak azon esetben lesz, ha ugy a csapnak, mint a szálvesszőnek meghagyandó venyigét a nyárfolyamán, a jövő évi termés biztosítása érdekében öntudatosan neveljük; ezen czélt van bivatva szolgálni a meghagyott venyigék vissza csonkázása is, melylyel azt akarjuk elérni, hogy a meghagyott ugarvesszők aljától a tetejéig jól beérjenek, s ebből kifolyólag a szemekben a jövő évi termés anyag lerakódás a legtökéletesebben menjen keresztül, s az maradjon nyugodt jövő tavaszig; a midőn a metszéssel a fölös részt eltávolítván a meghagyott csap kihajt, s ha jó volt a vessző, dus terméssel jutalmazza észszerű munkását. — A viszony Abonyi Erneszt ur eljárása után megfordított, ő ugyanis junius-juliusban csonkáz, tehát akkor, a midőn a szőlő virít, vagy már elvirított, de az a légerősebb nedvkeringésben van. — A vissza csonkázás után (erős, jól művelt és trágyázott tőkét értek; mert sóvány, teugódó tőkénél Abonyi Erneszt urnak lehet igaza, de ilyen tőkéken szőlész-

kedni nem lehet) az igaz, hogy először a felsőbb szemek fognak kihajtani és a tenyészetet tovább fejleszteni, de ugyan ezen felsőbb szemekkel egyidejűleg az alsóbb szemek is megduzzadnak és a rügypickelyek alatt annyira kifejlődnek, hogy nem lesznek képesek a legszeledebb téli hideget is a nélkül kiállani, hogy ne szenvedjenek, melynek aztán az lesz a következménye, hogy az ilyen vesszők — akár csapnak, akár szálvesszőnek hagyassék is, — termést nem fog annyit hozni, mint egy olyan venyige, a mely akkor lett vissza esonkázva, a midőn a hajtások félkaróig vagy még azon felül is, megbarapult és megfásodott; ezen időpont pedig csak augusztus második felében, vagy pláne szeptember első felében szokott bekövetkezni; miért is ezen időpont előtt a vissza esonkítást okszerű dolognak nem tartom s így azt senkinek nem is ajánlom.

Az elmondottak úgy a homoki, mint az ojtvány szőlőkre egyáltalában vonatkoznak azzal a különbséggel, hogy még homokon saját gyökerein élő tőkénél. eltekintve a már elmondott hátrányoktól, hogy a termés jóval kevesebb lesz — egyéb baj nem történhet; míg ellenben ojtásainknál egy ilyen júniusi vissza esonkázás végzettszerű lehet a töke életére; miután a vissza esonkázás által a tőkét szabad növekedésében meg akadályoztuk, s így nagyon könnyen megtörténhetik az, hogy a tápanyagok az ojtás helyén nem lesznek képesek akadálytalanul átszűrődni megfulladnak, míg ellenben, ha az ojtásokat csak augusztus 2-ik vagy szeptember 1-ső felében esonkázzuk vissza, amidőn a nedvkeringés már lassu, a vessző kitünően beérik s tőkénket veszély nem fenyegeti.

Most, amidőn nagyban üzzük a zöldojtások készítését s így a zöldgalylyak beszerzését ojtványainkról kell eszközölni, mely május hóban veszi kezdetét s egész június végeig tart; tehát a legerősebb táplálkozási idő alatt kell tőkénket ezen célból esonkáznunk; de hiába, ez muszáj, ez ellen nem szólhatunk semmit; de itten is megtehetünk drága tőkénk érdekében annyit, hogy a tőkén lévő vesszőkből minden tőkén 2—3 szálát meghagyunk épségben, s csak a többit esonkázzuk vissza, ezen 2—3 szál vessző elég lesz arra, hogy a többi vissza vágott vessző által előidézett táplálkozási zavarok némileg ellensúlyozva, s tőkénk féltett életét a legvégsőbb élethatárig biztosítsa.

Krasinger Miklós,
okl. szőlész.

Künn a szőlőben.

Most a föld fagyja nem lévén nagy, a földfordítás eszközölhető. De legkésőbb a jövő hó 5—10-ig, különben e felülre került föld tavaszig nem porhanyul el.

Most már meglehet kezdeni a verinek tisztítását; a ganajhordást, valamint a szőlőkarók készítését; a kiszedettek újbóli hegyezését.

Teljesen ideje van a fákról a hernyókat leszedni s a tavaszi

munkák terveit elkészíteni s körültekinteni, hogy van-e eladó szőlővesszőnk, avagy kell-e, ha igen, mennyit beszerezni.

Ha a vétel válik szükségessé, akkor ebben a szőlőkereskedés világban jó lesz megnézni, hol tesszük a megrendelést. Nehogy a ruszti szőlők sorsára juttassuk drága pénzen beállított szőlőinket.

Ne kapkodjunk holmi újdonságok után. Ojtvány alá telepítünk ripáriát, de csak akkor, ha a talajban sok mészsó nincs. Ha azonban erősen meszes, akkor legjobb lesz ott semmivel sem kezdeni, pláne nagyban. Lehet tenni kísérletet Szolonis és Jaquezzal, de ripáriával éppen semmit, mert az ott nem él meg.

A pinezében homokba rakott vesszőket, ha talán a homok szikkadna jó lesz megöntözni.

Különfelek.

Kérjük lapunk barátait, hogy előfizetéseiket megújítani és előfizetéseiket gyűjteni sziveskedjenek. Kijelentjük, hogy aki legtöbb előfizetést gyűjt, az kap tőlünk első díj fejében 200 db kész, egybeforrott ojtványt és 200 db Othelló vesszőt.

Aki az előfizetők gyűjtésében a második leendő, kap 100 darab egybeforrott ojtványt és 100 darab Othelló vesszőt.

Az első díjhoz legkevesebb 15 előfizető kívántatik, a másodikhoz 8 is elégséges.

A mely előfizetőink lapunkat beköttetni kívánja s abból számok hiányoznak, míg a készlet tart a hiányzó számokat ingyen küldjük.

Olvasóink figyelmébe. I. Az új szőlőkultúra rohamosan halad s mire kitavasodik, a szőlőtelepítők száma meghatványozódik.

Keresettek lesznek a szőlővesszők, különösen az amerikai fajok leginkább azért, mivel a francia vesszők behozatala betiltatott, s így a szőlőtelepítő közönség a honban termelt vesszők ültetésére lesz utalva.

Ezen körülmény az amerikai vesszőket felettébb megdrágítja, amiért is mindazokat, akik eladó vesszőkkel rendelkeznek, figyelemztetjük a mondott körülményre.

Hogy előfizetőinknek szolgálatot tehessünk, felhívjuk mindazokat, akiknek eladó vesszőjük van, hogy azt nálunk jelentsék be, melynek következtében felhívjuk azokat is, akik vesszőket akarnak venni, hogy azt nálunk jelentsék; be s az adás-vétellel sokkal jobban érezték volna, mintha eladó vesszőiket költségesen hirdetik.

Mi szives készséggel vállalkozunk a közvetítésre, csak azt körtjük ki, hogy az eladók a becsületes emberek lován szántsanak, s csak azt jelentsék be, amijük valóban van s a kiszolgálásnál lelkiismeretesen árjanak el.

II. Előfizetőinknek megteesszük azt is, hogy ha ék- vagy zöld- ojtáshoz alkalmas ojtó emberekre szükségük van, s bennünket annak küldéseért megkeresnek, mivel nálunk ily képzett munkások nagy számban vannak: részükre lefoglalunk és küldünk.

III. Ha pedig valamelyik előfizetőnknek az volna a szándéka, hogy vinczellérjét az ojtás kezelésében begyakoroltathassa, azok kiképzésére alkalmat nyitunk, s a tavasz beáltával az önköltségén elküldhetik.

Egy heti idő teljesen elégséges arra, hogy azokat ne csak lássa, ne csak tanulja, de rendszeren dolgozni megtanuljon.

Csak azt kötjük ki, hogy ne valami, mamlasz, de ügyes, lehetőleg fiatalos embert küldjönnek. Maflával az ördög bibelődjék.

Ezen dolgokban hozzánk intézett kérdésekre csakugy válaszolunk, ha a levélben a válasza a postabélyeg mellékeltetik.

Azt azonban előre is kérem, hogy válasz tekintetében egy pár napi késedelemért ne düljön el a templom tornya; mert hát én a tavaszon munkásaim között vagyok s a levelek írása néha a legjobb akarat mellett is pár napra elmarad.

Eladunk:

50000 db első osztályu ojtás alá való sima ripáriát, ezre .	15	frt.
100000 db másodosztályu ültetésre alkalmas sima ripáriát, ezre .	10	"
5000 db másodosztályu gyökeres ripáriát, ezre .	15	"
2000 db elsőosztályu " vialát, " .	30	"
3000 db másodosztályu " " " .	15	"
4000 db gyökeres Othellót, ezre .	30	"
15000 db elsőosztályu sima Othelló vesszöt, ezre .	20	"
2000 db másodosztályu " " " " .	10	"
2000 db gyökeres Jaquezt, ezre .	30	"
10000 db sima " " " " .	8	"
5000 db elsőosztályu sima herbemont vesszöt, ezre .	20	"
2000 db másodosztályu sima " " " " .	8	"
4000 db gyökeres ojtványt, ezre .	150	"
8000 db sima zöld ojtványt, " " " " .	90	"
50000 db válogatott sima nemes kadarka vesszöt, ezre .	5	"
10000 db burgundi vesszöt, ezre .	5	"
5000 db sima mézes-fejér vesszöt, ezre .	5	"

Különféle csemegefajokat.

T o v á b b á: 20 kilogramm tiszta Japuezmagot, melynek legnagyobb része hibridalva lehet, s így belőle esetleg szép változványok jöhetnek elé.

Egy kilogramm ára 3 frt. Megrendelésnél 25%-töli előleg küldendő. A vevők jól ki lesznek szolgálva.

Aki Othelló vesszöt akar rendelni, előbb azonban a borát kívánja megízlelni, kívánságára küldünk; de 1½ liter bor, üveg, láda és csomagolási költség fejében egy frt küldendő.

Nyomatott Herzog Ernő Árminnál Gyöngyösön.